

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Observationes in Cap. V. De Causis Juris Lucrativis, & de Conditionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

QUEST. III. *Adjuncta Censui, seu Officia Censum Exigentis.*

REG. I. *Quest. II.* huic convenit, sicut *Tertia*. Ambae respiciunt Officium ejus, qui Censum exigunt.

Quod dicitur hic, Exigentem debere ejus causam exprimere; fundatur in *Quest. I.* quae docet, Censum sine iusta causa institui non debere: excipiendus est casus praescriptionis immemorialis, quae dispensat ab allegatione Tituli, ob praesumptionem, eum initio fuisse cognitum, sed Tractu temporis hanc notionem evanuisse.

Autor sic absolvit quae dicenda erant de Jure Rerum, a quibus transit ad Jus Actionum, quae potius ad Civile, quam ad Canonicum Jus pertinent.

OBSERVATIONES in CAP. V. de *Causis Juris Lucrativis, & de Conditionibus.*

Dividitur in PARTES IV. *Prima* respicit Testamenta, eorumque executionem, aut nullitatem; Successionem ab intestato: *Secunda*, Legata, & Fideicommissa. *Tertia*, Conditiones & Legata conditionalia. *Quarta*, Donationes.

Cum Conditiones sint aliquando onera, actus quibus opponuntur, interdum ex accidenti sunt Tituli onerosi acquisitionis, quamvis ex natura sua lucrativi sint, v. gr. Fundationes, quae sunt in Testamentis per Legata, aut in Donationibus consulto factis, sunt Tituli onerosi, & lucrativi simul: Conditiones Legato, aut Donationibus appositae, eas faciunt Titulos onerosos, & convertuntur in Contractus, qui reciproca obligationem pariunt, & reducuntur ad eos, qui hac expressione designantur. *Do, ut facias.*

PARS I. Quod dicitur in REG. I. Episcopum supplere defectum Executorum Testamentariorum; non observatur in multis Regionibus, ubi Causae Testamentariae, etiam Prae, pertinent ad Judicem Saecularem. Idem est de eo, quod legitur in REG. IV. de rationibus, quas Executores Episcopo reddere debent, de gestione sua.

REG. V. eas sequi debuisse, quae respiciunt nullitatem Testamentorum, sumptam, vel ex incapacitate Testatorum, vel eorum, qui aliquid accipiunt ex Testamento, Haereditum vel Legatariorum, qui alterutrius qualitatis sunt incapaces; vel ex Solemnitatum omissione; vel ex natura Bonorum, de quibus Testator disponere nequit: nam Exceptiones hujus Regulae dicentis, Haereditatem regulariter peti posse ex vigore Testamenti, & Legata deberi, desumpta sunt ex hoc triplici nullitatum genere. Itaque, antea observanda erant haec nullitates, earumque causae; & Regulae addendum, *nisi Testamentum sit nullum*; vel his, *ex Testamento, adjiciendum valido.*

Observandum erat in REG. V. Exceptionem, sumptam ex defectu Testium requisitorum, sive Jure Civili, sive Jure Canonico, Jus Canonicum, quod duos aut tres Testes requirit tantum; quoad hoc, locum habere solum in Ditione Pontificis, & in quibusdam aliis, quorum Principes hoc Caput adoptarunt.

REG. VI. cum Testamentum nullum, pro infecto haberi debeat juxta REG. 64. in 6. *Quae contra Jus sunt, pro infectis utique haberi debent*; succeditur ab intestato, sive Testamentum sit irritum, sive non existat. Successio haec a Testamentaria discrepat, in eo quod haec ad Extraneos, & ad Cognatos ultra Gradum Sextum Civilem pertinere possit: illa vero pertinet ad solos Cognatos, infra Septimum Gradum existentes. Exceptio sumpta ex renunciatione, locum habet in utraque Successione; quod dicitur circa validitatem renunciationis juramento confirmatae, in casibus, in quibus eam Leges annihilant, refutatum fuit in Tractatu de *Contractibus*, ubi ostensum fuit 1.

Juramentum esse nullum, ubi Contractus est nullus; quoniam hic est illius fundamentum; 2. Tale juramentum esse illicitum; nam contrarium est bono publico, quod Contractum annihilari postulat; 3. Si contendatur, hoc juramentum obligare, aperitur viae fraudi, seductioni, vi, per quas impellitur quis ad juramentum, tam facile, quam ad Contractum Legi Civili contrarium; nullitas autem sancita fuit; ut obviam iretur his iniquis rationibus inducendi ad Actus contrarios Legibus.

Quod in reliquo Capite magis utile est, & scitu necessarium, est disputatio de Conditionibus, quae locum habet in omnibus Contractibus, quorum illae effectus suspendunt, & moderantur. De his conditionibus consulto agitur in *Tit. de Condition. appof. in Despons. &c. Reg. 6. 41. 50. & 66. in 6.* ad rem quoque faciunt; idem est de Commentatoribus harum Regularum, & Capituli laudati, CANISIO in *Regulas*, CUJACIO & GONZALE in *Titulum. Reg. 6.* Pert, neminem obligari posse ad impossibilia: quod intelligitur, tam de impossibilitate Juris; talis cadit in omne, quod inhonestum est; quam de impossibilitate facti; unde fit, ut omnis Actus, qui conditiones impossibiles aut turpes continet, nullus sit, tam defectu potestatis se obligandi, quam defectu voluntatis; cum praesumatur, Partes noluisse ad tales conditiones se alstringere. *Reg. 41. & 66.* eundem sensum habent; nempe, impossibilitatem implendi conditionem, aliamve honestam rem tempore praestituto, post Contractum obvenientem, excusare ab obligatione, & pro implemento haberi. *Reg. 41.* sic concipitur; *Imputari non debet ei, per quem non stat, si non facit, quod per eum fuerat faciendum*: verba *Reg. 66.* sunt, *Cum non stat per eum, ad quem pertinet, quominus conditio impleatur; haberi debet perinde ac si impleta fuisset.* Harum Regularum casus sunt, si quis obligatus ad accipiendos quosdam Ordines intra annum, sit aeger, aut captivus per illud tempus; vel si obligatus ad residendum, non resideat ob ejusmodi Impedimenta, is immunitas est a poena horum Officiorum defectui annexa: haec duae Regulae sunt sequela *Reg. 6.*

Reg. 50. loquitur de quibusdam Actibus, qui specialiter vocantur *Legitimi*, & de iis dicit, eos nec diem, nec conditionem accipere: *Actus legitimi non recipiunt neque conditionem, neque diem.* Ibi agitur de conditione, quae suspendit, & de die, qui durationem Actus circumscrit: porro, hi Actus utrumque recipiunt, ideo quod hinc effectivi sunt, id est, effectum suum operantur, eo ipso instanti, quo sunt; aliunde, perpetui sunt ex natura sua: tales sunt, juxta Jus Civile, Enancipatio, Adoptio, Aditio Haereditatis, Traditio, Solutio &c. CANISIO in *hanc Regulam*: & juxta Jus Canonicum, Matrimonium, Professio Religiosa, Electio ad Praelaturas, aliorum Beneficiorum Collatio. Conditiones, *si Beneficium vacaverit; si Provisus sit idoneus*; sunt qualitates necessariae ad Collationem, vel aliam Provisionem, ex parte Beneficii, aut ex parte Provisi.

Conditio suspensiva, quae Matrimonio apponere, illud in Sponsalia converteret: tale esset illud, quod contraheretur sub conditione consensus Patruum, quod Matrimonii effectum non haberet, nisi post consensum Patrum, nisi renuntiando conditioni, transeant ad consummationem, ut olim fiebat, vel ad Benedictionem Nuptialem, juxta recentiorum praxim. Similis conditio honesta aliis Contractibus annexa, eorum effectum suspendere, non immutata eorum natura.

Aliud, quoad Conditiones, Matrimonio peculiariter est, nempe, Conditiones Turpes, aut Impossibiles, pro non adjectis habentur, cum Matrimonio appositae sunt, modo non sint ejus naturae contrariae, *Cap. 7. de condit. appof. CUJACIUS in hunc Textum* observat, Jus Civile tractu temporis hunc favorem ad Testamentaria & Legata produxisse.

Sup-

Supposuimus inter Conditiones Turpes Matrimonio appositas, quasdam ejus substantiæ contrarias esse posse, quasdam non item; & hæc suppositio vera est. Nam conditiones impediendi, ne Liberi ex copulâ conjugali procreentur; aut libertatis commutandi uxorem cum aliâ ditiore, aut meliore; vel facultatis eam prostituendi, sunt turpes, itemque naturæ Matrimonii adversantur; quippè quod ad generationem sit institutum, indissolubile sit, & Conjuges ad mutuam fidem astringat. Aliæ conditiones Turpes, quæ Matrimonio apponi possent, ejus naturæ non contrariæ, sunt omnia alia crimina, quæ proponi possent: puta vivere ex Fœnore, Furto, Homicidio, aliisve, quæ nullam cum Matrimonio affinitatem habent. Hæ conditiones Turpes, Jure censentur impossibiles: cum conditio contrariâ naturæ Contractûs, eum destruat, & Contractum absurdum faciat, in eo, quòd Partes velint, & nolint effectum Contractûs, oportet, ut omnis Contractûs, cui talis conditio apponitur, sit irritus; tale est v. gr. Mutuum, cui apponitur conditio lucri à Mutuante percipiendi; nam naturâ suâ gratuitum est: tale est Precarium, cui apponitur conditio irrevocabilitatis ex parte Concedentis: nam de naturâ Precarii est, ut revocari possit, cum Concedenti placuerit.

Sunt Actus, qui non sunt Contractûs, qui nullam obligationem pariunt, & fiunt Contractûs, appositione conditionum: talis est Manumissio Servorum, quæ fit Contractûs, si fiat sub conditione resolutive: ea talis est, cum Dominus Servum manumittit sub lege, ut Monachus fiat, in eoque Statu perseveret, sin minus, in servitutem recidet. *Cap. 2. & 4. de Condition. appos. Cujacius in ipsâ.*

Quoad Conditiones, non idem est de Conventionibus Matrimonialibus, ac de Matrimonio quatenus Sacramento. Conditio Resolutiva, quoad illas, habet locum; est Matrimonium prout Sacramentum eam non patitur; nam pensio annua, quam Maritus Uxori constituit, tacitam habet conditionem adjunctam, quòd illa Viri nomine nuncupabitur, &, si rursus nubat, pensionem amittet.

Quod GREGORIUS IX. dicit *Cap. ult. de Conditionibus apposis*, de discrimine Matrimonii ab aliis Contractibus, quoad Conditiones turpes aut impossibiles; nempe, se earum nullam rationem habere, cum agitur de Matrimonio; eas verò alios Contractus annihilare; falsum videtur, cum suspensivæ sunt duntaxat; nam ejusmodi Conditiones eundem effectum habere debent in Matrimonio, atque in cæteris Contractibus; nam suspensio potest perinde ac illi: hæc autem suspensio cadit in consensum, magis huic Contractui, quam aliis, necessarium; proinde, is, quoad hoc Caput, ab aliis immeritò distinguitur. V. GONZALEM *in hunc Textum*. Ejus Observationes circa hoc solidæ sunt: secus est de distinctione, quam fingit, inter substantiam & naturam Contractuum; nam, rerum natura est vulgò earum substantia; cum utraque sit id, in quo res consistit; unde fit, ut earum Definitio, quæ naturam earum exponit, earum quoque substantiam enucleet. Nulla est Definitio justa, quæ huic Observatio non faveat. Nihil dicitur de Conditionibus *necessariis*, sic dictis, quòd infallibiliter impleantur: tales sunt hæc, si cras oriatur Sol, si Titius Cælum non tetigerit: nam supponitur, Homines magis ductum Rationis sequi, quam ut tales conditiones apponant. Præterea, ex Conditionum nomen non merentur; nam Conditiones apponuntur, ut suspendant effectum Actus, donec ipsæ impleantur, aut dissolvant, nisi eum sequatur eventus, cui ipse alligatur; omnes enim ex naturâ suâ suspensivæ, aut resolutivæ sunt.

Nec etiam loquimur de Conditionibus apposis Matrimonio, Parocho præsentate, contracto; nam, supponimus, nullum esse Curatum adeò sensus expertem, ut benedicat consensum conditionalem, cum nullum sit Rituale, quod consensum absolutum non exigat; itaque non discutimus, an tale Matrimonium, effectum

fortiretur, statim atque Conditio impleta esset, ita ut necessarium non foret, ut Partes Desponsationem suam iterarent. FAGNANUS hanc Quæstionem agit, observansque, Theologos non consentire cum Canonistis, adjicit, horum sententiæ inharendum esse, qui putant, Matrimonium consequi suum effectum per solam conditionis impletionem: nescimus, an omnes Canonistæ, quos evolvit, ejus sententiam sequantur; sed scimus, quosdam ab eâ alienos, qui credunt, tutum, post Concilium *Tridentinum*, non esse, affirmare, Sponsalia in Matrimonium converti; Ritus illorum ab hujus Ritu valde discrepat; cum, in hoc, benedicatur Donatio Actualis, in illis verò, benedicatur Sponsio: quod ex formâ utriusque patet: Matrimonium benedicatur his verbis; *Ego vos conjungo*: Sponsalia autem per hæc, *Ego vos affido*.

Idem dicendum de Conditionibus Matrimonio in conspectu Ecclesiæ celebrato apposis, quæ in præteritum, aut præsens incertum, cadunt; puta hæc verba, *si Virgo sit*, quæ factum incertum continet; nam Virginitas actionibus adeò occultis amittitur, ut impossibile sit, eas probari; idèò verò simile non videtur, ullum Curatum ejusmodi conditiones admittere: sed etiam si irreperere possent; probationis difficultas eas inutiles faceret; itaque, pro non apposis, haberentur; imò ejusmodi conditiones sunt turpes & ignominiosæ, ob malam suspicionem, quam Sponsæ aspergerent, multò magis ob verificationem facti suspecti: denique, Maritus honorem suum læderet, per talem conditionem; siquidem, per eam notificaret, se ducere Puellam, de cujus integritate parùm constat.

Adjice, quòd, si toleraretur hujus conditionis appositio, unum ex his incommodis nasceretur; vel Matrimonium consummaretur antè verificationem conditionis, & si deinceps detegeretur, Sponsam non fuisse virginem tempore, quo conditio apposita fuit, Matrimonium dissolveretur, & tunc iniquum esset, ut Maritus, qui conditioni renuntiavisse videretur, per consummationem, antè verificationem, posset adhuc dimittere Uxorem, postquam detexerit, conditionem falsam fuisse tempore Celebrationis, & sic Matrimonium fuisse nullum: vel procederetur ad verificationem antè consummationem; & tunc, vel illa fieret per inspectionem corporis, ut in casu Impotentia, quo in casu Matrimonii validitas à probatione sæpè æquivocâ penderet; vel procederetur per viam inquisitionis, & tunc susciperetur negotium inextricabile; nam oporteret, ut inquisitio reciproca esset, quoniam utraque Pars haberet jus producendi suos Testes; Uxor ad probandum, se irreprehensibilem vitam duxisse, Maritus, ad probandum contrarium; si Uxor uteretur testimonio Proximorum, aut Familiarium, aut Amicorum, Maritus eos recusare posset, ut suspectos, quoniam in negotio gravissimo nemo eorum esset, qui contra deponere vellet; nihilominus ipsi soli essent, quos producere posset, quoniam soli essent, qui eam satis noscerent, ut fidem circa eam mererentur: quoad Maritum, vix ille posset alibi, quam inter hæc tria genera Personarum, Testes fide dignos invenire; nemo tamen esset, à quo sperare aliquid posset: si conscius ederet, videtur quòd in hujusmodi negotio admitti non deberent; nam solum bonum publicum ex vindictâ scelerum proveniens, cogit ad admittendam depositionem Personarum, quæ suam turpitudinem produunt. His difficultatibus plures aliæ accedunt, quæ consummationem diutius suspenderent; si autem Partes unâ cohabitarent, incontinentiæ periculo per illud tempus subjacerent: nullatenus igitur congruum est tales admitti conditiones.

Quod dictum est de conditione, *si Uxor Virgo sit*, locum habet in hac, *si legitima sit*; quia cadit in præteritum, & in præsens; idèòque Matrimonium annihilat, cum Puella est illegitima, ita, ut irritum permaneat, nonobstante quòd consummatio præcesserit cognitionem illegitimitatis.

FAGNANUS in Cap. 7. de Condit. appostis, de his duabus conditionibus loquitur, & putat, eas Matrimonium annihilare, si Factum, quod continent, sit falsum, & non revalidari per consensum subsequenter, etiam antè verificationem falsitatis, nisi postea renovetur presentibus Parocho & Testibus: Ratio ejus est, quòd non sint suspensiva. Itaque, Contrahentes iis Conditionibus renuntiare non possunt, nec antè, nec postquam falsa declarata fuerint. Ejus decisionem referimus; quamvis improbemus operam, quàm huic disputationi impendit. Dicendum erat simpliciter, tales conditiones hodiè, quoad praxim, inutiles esse: quia nullus est Parochus, qui similes conditiones apponi pateretur; sive quia iniquæ sunt, ideòque prohibita ab Ecclesià, quæ consensum abso- lutionem requirit in Matrimonio; sive quia duriorum coërcitionem justè metueret, si eas admitteret, ratione periculi profanationis, cui Sacramentum exponeret, posito quòd conditiones falsæ essent; timere etiam posset Excommunicationem latam. *Can. 13. Sess. VII. adversus eos, qui mutant Ecclesiæ Ritus in administratione Sacramentorum.*

Idem Autor sub finem *Commentarii sui in Cap. 7.* laudatum, loquitur de alià conditione, quæ respueretur; nimirum facultate retinendi fructum bonorum suorum, non obstante Professione Religiosa, cui apponeretur, tempore quo emittitur, laudatque insignes Canonistas, existimantes, eam non annullare Professionem, quàmvis contraria sit substantiæ Professionis Religiosæ & omnis conditio Matrimonii substantiæ contraria (cum quo tantam affinitatem habet, ut sit Matrimonium spirituale,) illud annihilat, hujusque discriminis rationem allegantes. Cùm tales conditiones improbemus, & persuasum habeamus, nullum Superiorem eas apponi passurum, satis est ad illos Autores remittere. Et hæc erant dicenda circa conditiones, ut supplerentur ea, quæ à VIGELIO omiffa sunt, sive hoc in *Cap. V.* sive loquendo supra de Matrimonio, sive agendo infra de Contractibus.

Quod dicit REG. XXX. de Donationibus in favorem Matrimonii, jungi debet iis, quæ dixit supra Reg. XIII. & XIV. *Cap. XX. Lib. IV.* hæc Tres Regule mutua sibi lucem afferunt. Nihil annotamus circa ejus doctrinam de aliis Donationibus, nisi Exceptiones & Replicationes officere perspicuitati Argumenti; id patebit in nostro *Traçtatu de Donationibus.*

OBSERVATIONES in CAP. VI. de OBLIGATIONIBUS & ACTIONIBUS generatim spectatis.

Sapiùs locuti sumus de Actionibus in Quatuor Libris præcedentibus: cùm nihil aliud sint, quàm petitiones in JURE, de iis agendum fuit LIB. I. qui Judicia Publica respicit, in quibus Accusatio, est Actio gravissima. In LIB. II. qui spectat Judicia Privata, in quibus nihil ad Judicem deferitur, nisi per viam Actionis. In LIB. III. qui loquitur de Bonis Ecclesiasticis, quæ creberrimè sunt materia Actionum, & speciatim de Alienationibus, è quibus nascuntur Obligationes, & proinde Actiones iis similes, quæ hic disentiuntur. In LIB. IV. qui differit de Actibus Ecclesiasticis, & prolixè de Matrimonio, Actionibusque ex eo provenientes. Quod dicitur hic de Actionibus, restringitur ad eas, quæ nascuntur ex Obligationibus, & proinde à Contractibus & quasi-Contractibus, à Delictis, & quasi-Delictis quæ pariunt obligationes, quas etiam gignunt Matrimonium, Testamenta, Successiones ab Intestato, & Donationes, de quibus supra actum est.

Hic *Titulus*, nec non duo sequentes, è Jure Civili desumpti sunt, sed maximè ex *Institutionibus JUSTINIANI*, quarum duo ultimi Libri respiciunt Obligationes; indè supplenda sunt ea, quæ desunt in his *Tribus TITULIS*, circa Obligationes; præsertim earum Divisiones & Subdivisiones. Una ex insignioribus est, Obligationes, aut Naturales aut Civiles esse, aut Mix-

tas, ex utrisque coalescentes. *Naturales*, non pariunt Actionem, neque ad petendum id, quod promissum fuit sine expressione causæ, neque ad repetendum id, quod propter illas solutum fuit. Per *Obligationes Naturales*, intelliguntur eæ, quæ ex Lege Naturali purè proveniunt: tales sunt omnes, quæ non fiunt juxta formam Lege Civili præscriptam, à quâ nascuntur omnes Actiones, sicut Obligationes Civiles. Hæc nullum effectum habere debent, cùm Legi naturali contrariæ sunt, propter defectum potestatis, aut intentionis in Legislatore, vel utriusque simul; undè fit, ut Leges, quæ Divortium approbant, aut Usuram, aut Simoniam, nullam pariunt Obligationem naturalem, ideòque potest quis recusare solutionem pecuniæ secundum eas Leges cautæ, & repetere id, quod solvit secundum Leges, cùm earum injustitia detecta est. Pleraque Regularum Judicialium huic *Capiti* inferi potuissent; nam eæ reducuntur ad Actiones, sicut eæ, quæ colliguntur hic *num. 11. 15. 16. 17. 18.*

REG. I. ferenti, omnem Obligationem parere Actionem: adicere debuisset Autor verba hæc, *nisi nulla sit*, & in sequentibus loqui de nullitatibus, ac earum causis, quæ non sunt aliæ, 1. quàm Incapacitas Personæ, quæ se obligat; qualis est Minor, Furiosus, Monachus, Uxor sine Mariti autoritate contrahens, & Interdictus à Judice. 2. Incapacitas rei, proveniens ex eo, quòd sacra, aut publica, aut aliena sit. 3. Defectus Libertatis, ex vi, aut ex fraude, proveniens. 4. Defectus formæ substantialis.

Exceptio I. hujus Regule non habet locum, nisi in casibus, in quibus Judici parendum est. *Ratio Regule* id demonstrat, *cùm habeat parere necesse*: nam in aliis obedientia non excusat. Tales sunt ii, in quibus jusso ejus Legi Dei, aut Principis, aut Ecclesiæ adversatur, aut limites ejus Jurisdictionis transgreditur. vid. *CANISIUM in Reg. 24. in 6.*

Exceptio II. restringi debet ad casus, in quibus alteri scienti, & consentienti, nocetur; casus enim, in quibus ipsi quis prodest, Argumento alieni sunt. §. quem laudat è *Can. I. CAUS. XIV. QUÆST. I.* desumptus est ex verbis *Gratiani*, quæ allegantur, quasi *Canonis* pars essent. *Distinctio Consiliorum à Præceptis*, quæ legitur *Can. 2. & 3. ibid.* legi meretur. Eorum applicatio Litibus, quam facit *Gratianus*, justa est; iis enim renuntiare, cùm justæ sunt; merum est consilium.

Cap. 3. de Jud. in 6. laudatum in *Regula*, loquitur de Filio - familias Beneficiario, qui, Pubes factus, sicut sine Patre suo fructus Beneficii sui administrat, ita eorum jura persequi potest in Jure: quæ tamen consequentia non ubique admittitur.

A REG. V. excipiendi sunt Clerici, & Monachi, Beneficiari, qui nomine suo jura Beneficiorum suorum persequi possunt. Excipiendi quoque sunt Clerici, qui Bona Patrimonialia habent. Quod dicitur in REG. VI. Excommunicatum non habere jus agendi, non ubique admittitur.

Cap. 2. de Delict. Puer. laudatum REG. I. loquitur etiam de casu, quo Pueri sunt infra annos XIV. & declarat, Patrem non solvere pro ipsis penam pecuniariam constitutam in Crimina, quæ committunt; & GONZALEZ in hunc *Textum* observat, eum non teneri, ne quidem ratione legitimæ eorum n. 4.

Quod legitur REG. VIII. de Jure Repræfaliarum, ab usu recessit. Reliquum ad duo verba contrahi potest: scilicet, nemo ob alterius factum tenetur, nisi illud nomine suo factum fuerit, atque ab ipso rati- habitum.

REG. X. est sequela REG. VIII. nam factum Prædecessoris, est factum alterius erga Successorem: & si in casu excepto, hic ob illius factum tenetur, id ori-
tur